

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

30.11.2020

с. Старое Дрожжаное

КАРАР

№ 648

2021-2023 елларга “Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы авылара мәдәният йорты” муниципаль бюджет учреждениесенең хезмәт күрсәтү сыйфатын күтәрү” муниципаль программасын раслау турында

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179 статьясы, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының «Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының муниципаль программаларын эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәләлеген бәяләү тәртибен һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының муниципаль программаларын эшләү һәм тормышка ашыру буенча Методик рекомендацияләрне раслау турында» 2015 елның 17 ноябрәндәге 453 номерлы карары нигезендә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитеты КАРАР БИРӘ:

1. 2021-2023 елларга “Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы авылара мәдәният йорты” муниципаль бюджет учреждениесенең хезмәт күрсәтү сыйфатын күтәрү» муниципаль программасын расларга.

2. Әлеге карар рәсми басылып чыгарга тиеш.

Башкарма комитет
Житәкчесе

Д.А. Сатдинов

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитеты карары белән белән расланган

“ 30 ” 11.2020 № 648

2021-2023 елларга “Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы авылара мәдәният йорты” муниципаль бюджет учреждениесенең хезмәт күрсәтү сыйфатын күтәрү” Муниципаль программасы

Паспорт

Муниципаль программасын исеме	2021-2023 елларга "Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы авылара мәдәният йорты» муниципаль бюджет учреждениесенең хезмәт күрсәтү сыйфатын күтәрү" Муниципаль программасы
Раслау датасы	
Муниципаль программаның заказчысы	Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаны төп эшләүчеләр	Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Мәдәният йорты
Муниципаль программаның максаты	Мәдәният өлкәсендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатын һәм төрлелеген арттыру, һәр шәхеснең мәдәни һәм рухи потенциалын үстерү һәм тормышка ашыру ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен шартлар тудыру.
Муниципаль программаның бурычлары	<ul style="list-style-type: none"> - халыкка мәдәният учреждениеләре тарафыннан күрсәтелә торган мәдәни байлыкларның гомуми файдалана алуын тәэмин итү һәм хезмәт күрсәтүләрнең сыйфатын яхшырту; - Чүпрәле районы территориясендә тарихи һәм мәдәни мирасны саклау; - Чүпрәле муниципаль районы территориясендә яшәүче халыкларның традицион мәдәниятен, телләрен, матди булмаган мәдәни мирасын саклау һәм үстерү өчен шартлар тудыру; -мәдәният өлкәсендә халыкның, ижат берлекләренең һәм оешмаларның ижади башлангычларына ярдәм итү өчен шартлар тудыру.; - Россия мәдәниятенең мөһим вакыйгаларына һәм мәдәният өлкәсендә хезмәттәшлекне үстерүгә багышланган чараларны оештыру һәм уздыру өчен шартлар тудыру; - матбугат һәм аудиовизуаль чаралар ярдәмендә мәдәни кыйммәтләрне булдыру, тарату һәм үзләштерү буенча мәдәни эшчәнлекне тормышка ашыру өчен шартлар тудыру;-заманча мәгълүмати технологияләр

	<p>кертү нигезендә мәдәният учреждениеләренең матди-техник базасын ныгыту һәм заманчалаштыру; - Үзешчән халык ижаты өлкәсендәге ижади проектларга конкурс нигезендә бирелә торган ярдәм механизмнарын үстерү; - мәдәният учреждениеләре хезмәткәрләренең квалификациясен күтәрү һәм һөнәри эзерләү, яшь квалификацияле белгечләрне жәлеп итү.</p>
Муниципаль программаны гамәлгә ашыру механизмы	Муниципаль программаны гамәлгә ашыру бирелгән чаралар планы нигезендә гамәлгә ашырыла
Максатчан индикаторлар һәм күрсәткечләр	<ul style="list-style-type: none"> - мәдәният өлкәсендә муниципаль хезмәтләр күрсәтүнен сыйфаты белән халыкның канәгать булу дәрәжәсен 2023 елга карата 80% ка кадәр арттыру ; - Чүпрәле муниципаль районында яшәүче халыкларның телләрен популярлаштыручы мәдәни кыйммәтләренә, гореф-гадәтләренә саклап калуга һәм үстерүгә юнәлдерелгән чаралар өлешен 2023 елга кадәр мәдәният учреждениеләре тарафыннан гамәлгә ашырылган чараларның гомуми санын 50% ка кадәр арттыру; -мәдәни-ял чаралары белән колачланган, шул исәптән түләүле нигездә дә, халыкның өлешен арттыру ; - һәвәскәр мәдәният учреждениеләренең клуб формироваииеләре эшендә катнашучы халыкның чагыштырма авырлыгын 30 %ка кадәр арттыру - мәдәният учреждениеләрен белгечләр белән тәэмин итү 90% ка кадәр; - мәдәният учреждениеләре белгечләренең мәдәният учреждениеләрен янадан эзерләүне һәм квалификацияләрен арттыруны узган белгечләр өлеше, мәдәният учреждениеләре белгечләренең гомуми саныннан 90% ка кадәр; - ижади коллективларның күчмә чаралары санын арттыру; - Чүпрәле районының барлык СДК һәм СК интернет челтәрләрендә битләр булдыру, теркәү һәм алып бару.
Муниципаль Программаны гамәлгә ашыру сроклары	2021-2023 еллар
Муниципаль программаны финанслау чыганаclarы	<p>Муниципаль программа түбәндәге акчалар хисабына финанслана:</p> <ul style="list-style-type: none"> - муниципаль район бюджеты; - чараларны башкаручыларның төп эшчәнлеген финанслауга бүлеп бирелә торган акчалар; - бюджеттан тыш акчалар; - гамәлдәге законнар белән тыелмаган башка чыганаclar. <p>Ярдәмче чараларны финанслау чыганаclarы Татарстан Республикасы һәм муниципаль район бюджетларында акчалар</p>

	булудан чыгып билгеләнә.
Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижеләре	<p>Мәдәният учреждениеләренең белгечләр белән тәэмин ителеше 90% ка артты.</p> <p>Мәдәният учреждениеләренең үзешчән берләшмәләренең клуб берләшмәләре эшендә катнашучы халыкның чагыштырма авырлыгын 1,5% ка арттыру.</p> <p>Мәдәният учреждениеләре белгечләренең квалификацияләрен кабат әзерләүне һәм арттыруны узган белгечләр өлешен, мәдәният учреждениеләре белгечләренең гомуми саныннан 20 %ка арттыру.</p> <p>Мәдәни-ял чаралары белән колачланган халыкның өлешен арттыру, шул исәптән онлайн режимда да.</p>

I БҮЛЕК . Агымдагы халәтнең гомуми характеристикасы ярдәмче программаны гамәлгә ашыру өлкәсе, шул исәптән күрсәтелгән өлкәдә төп проблемаларны ачыклау һәм аны үстерү фаразы

Муниципаль программа районда мәдәният үсешенең максатларын, бурычларын, юнәлешләрен һәм каралган чараларны тормышка ашыру механизмнарын һәм аларның нәтижеләгә күрсәткечләрен билгели.

Муниципаль программа районның социаль-икътисади үсешенең озак сроклы максатларыннан, муниципаль программа, стратегия һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары һәм районның муниципаль норматив хокукый актлары нигезендә аларның ирешүе күрсәткечләреннән (индикаторларыннан) чыгып эшләнгән.

1.1. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру даирәсенең агымдагы торышына гомуми характеристика, шул исәптән күрсәтелгән өлкәдә төп проблемаларны формалаштыру

«Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Жирлекара мәдәният йорты» муниципаль бюджет учреждениесе челтәре 37 мәдәният учреждениесе (авыл мәдәният йортлары, авыл клублары, район мәдәният йорты) үз эченә ала. Аларның эшчәнлегә гражданнарның мәдәни үсешенә ярдәм итә.

Районның муниципаль мәдәният учреждениеләре соңгы елларда һәвәскәр ижат берләшмәләре, халык ижаты коллективлары, кызыксыну клублары, гаилә ижат коллективлары белән эшләүдә билгеле бер тәҗрибә тупладылар, мәдәният өлкәсендә халыкның төрле катламнарының төп ихтыяжларын ачыкладылар.

Клуб учреждениеләрендә 268 клуб оешмасы эшли, 11 коллектив Халык исеменә ия. Традицион ижади акцияләр системасы һәвәскәр сәнгатьнең барлык жанрлары буенча да барлыкка килде. Төрле бәйрәмнәр, милли мәдәният фестивальләре, смотрлар, конкурслар, тематик кичәләр, театральләштерелгән бәйрәмнәр үткәрелә.

Клуб учреждениеләре эшчәнлегә Чүпрәле районының заманча мәдәни тормышының мөһим өлеше булып тора. Театр спектакльләре, концерт программалары, тематик кичәләр оештыру һәм күрсәтү белән беррәттән, аларның төп эшчәнлекләреннән фестивальләр, конкурслар һәм сәнгать-ижади характердагы башка чаралар оештыру,

халыкның сәхнә сәнгатенә булган ихтыяжларын Формалаштыру һәм канәгатләндрерү дә әһәмиятле.

Районның клуб учреждениеләренә йөрүне арттыру, эшчәнлек күләмен арттыру, тамашачылар аудиториясен жәлеп итү максатыннан яңа эш формалары эшләнә, үзешчән сәнгатәтә катнашучыларның ижади һәм ижади осталыгы камилләштерелә, шулай ук онлайн чаралар форматы да үсә.

Әмма шуның белән бергә, район мәдәният учреждениеләрендә ярдәм һәм планлы хәл итүне таләп итә торган берничә әһәмиятле һәм актуаль проблемалар бар:

- һөнәри кадрларга кытлык;
- матди-техник базаның заманча таләпләргә туры килмәве;
- электрон ресурслардан һәрьяклап файдалану мөмкинлеге булмау; - мәдәни традицияләрне (мәдәни мирасны) өйрәнү, саклау буенча комплекслы чараларның булмавы яки камил булмавы);
- мәдәният өлкәсендә аерым вәкаләтләрне гамәлгә ашыручы муниципаль район башкарма комитетының структур бүлекчәләре һәм муниципаль учреждениеләр арасында бердәм мәдәни сәясәтне координацияләүнең түбән дәрәжәсе;
- дөүләтнеке булмаган субъектлар (ижтимагый оешмалар) һәм мәдәният учреждениеләре арасында начар коммуникацияләр.

Мәдәният учреждениеләре музыкаль жиһазлар һәм заманча сәхнә костюмнары белән начар жиһазландырылган. 37 клубның 10ы тавыш - көчәйтү жайланмалары белән жиһазландырылмаган. Ел саен яңа мәдәният биналарын капитал ремонтлау һәм төзү эшләре бара. Кайбер клубларда һәм мәдәният йортларында янгынга каршы чаралар тулы күләмдә үтәлмәгән (сак-янгын сигнализациясе белән жиһазландырылмаган, түбәне һәм агач капламаларны ут белән саклау эшләре башкарылмаган, электр үткәргечләрен һәм электр приборларын изоляцияләү каршылыгы үлчәмәгән, сак-янгын сигнализациясенә планлы техник хезмәт күрсәтү үткәрелмәгән, видеокүзәтү, металл детекторлар һәм тревога сигнализациясе кнопкалары юк.

«Авыл ара Мәдәният йорты» МБУнең тиешле профиль белгечләре белән комплектланмавы аеруча борчу тудыра. Мәдәният учреждениеләрендә 133 кеше (83 белгеч (шуларның 43е-профиль буенча белгеч) һәм 50 ХЭС хезмәткәре) эшли.

Мәгълүматлаштыру булмау мәгълүмат жыю һәм анализлауга, планлаштырылган бурычларның оптималь чишелешләрен табуга, ижади якин килүне формалаштыруга, мәгълүматның, мәдәни кыйммәтләренң һәм дөнья ресурсларының гомуми үтемлелеге принцибын гамәлгә ашыруга комачаулый.

Чүпрәле районы халкы файдалана торган мәдәният хезмәтләре күләме елдан-ел арта барган саен күрсәтелә торган хезмәтләренң сыйфаты һәм күрсәтелә торган хезмәтләренң яңа форматы зуррак әһәмияткә ия.

Муниципаль хезмәтләренң сыйфатын күтәрү Чүпрәле муниципаль районында бюджет процессы реформасын, бюджет чыгымнарының нәтижелелеген арттыру ярдәмче программасын тормышка ашыру юнәлешләренң берсе булып тора.

Клуб учреждениеләре эшчәнлегендә булган проблемаларны хәл итү, куелган максатларга ирешү һәм тактик бурычларны хәл итү ярдәмче максатчан методны кулланып, ягъни аерым, махсулаштырылган максатчан ярдәмче программаны гамәлгә ашыру юлы белән барырга тиеш.

Әлеге ярдәмче программа Чүпрәле муниципаль районының мәдәният өлкәсендә

муниципаль сәясәтне максатчан гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирәчәк, ул Чүпрәле муниципаль районының муниципаль мәдәният учреждениеләре тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатын күтәрү юлы белән Чүпрәле муниципаль районының 2023 елга кадәр социаль-икътисадый үсеше ярдәмче программасы белән билгеләнгән.

1.2. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру өлкәсен үстерү фаразы

Муниципаль программаны гамәлгә ашыру кысаларында бердәм мәдәни киңлекне үстерү, район халкының мәдәни кыйммәтләргә һәм мәгълүматка тигез үтәп керүен тәмин итү өчен шартлар тудыру планлаштырыла.

Фаразланган чорда мөһим тенденцияләр сыйфатында булачак:

-район халкына мәдәният учреждениеләре тарафыннан күрсәтелә торган мәдәният өлкәсендә хезмәтләрнең тигез дәрәжәдә ачык булуын тәмин итә торган шартлар тудыру;

-район халкына мәдәният учреждениеләре тарафыннан мәдәният өлкәсендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатын күтәрү;

- мәдәният учреждениеләре тарафыннан гамәлгә ашырыла торган мәдәни чаралар саны арту;

- мәдәният учреждениеләре үткәрә торган түләүле мәдәни-ял чараларында катнашучы район халкының чагыштырма авырлыгын арттыру;

-матди-техник базаны, янғын куркынычсызлыгын һәм мәдәният учреждениеләренең террорчылыкка каршы яклануын ныгыту һәм модернизацияләү;

- мәдәният учреждениеләре белгечләренең гомуми саныннан янадан эзерлек һәм квалификация күтәрү узган мәдәният тармагы белгечләренең өлешен арттыру.

II КИСӘК. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру өлкәсендә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы жирле үзидарә органнары сәясәтенең приоритетлары, ярдәмче программаның максатлары, бурычлары, максатчан индикаторлары һәм күрсәткечләре, ярдәмче программаның көтелгән нәтижеләрен тасвирлау һәм аны гамәлгә ашыру сроклары

2.1. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру өлкәсендә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы жирле үзидарә органнары сәясәтенең өстенлекләре

Муниципаль программаны тормышка ашыруның өстенлекле юнәлешләренә түбәндәгеләр керә:

-гамәлдәге мәдәни-тарихи мирасны саклап калу һәм район халкының мәдәни кыйммәтләргә үтемлелеген тәмин итү өчен шартлар тудыру.;

-районда яшәүче төрле милләт вәкилләренең аралашуы өчен шартлар тудыру, мәдәниятләр диалогы аша жәмгыятьтә толерант мөнәсәбәт һәм дуслык культурасын пропагандалау.;

-мәдәният учреждениеләренең социаль статусын күтәрү һәм район халкының ижади сәләтләрен ачу өчен шартлар тудыру;

- мэдэният учреждениелэренең матди-техник базасын ныгыту.

2.2. Муниципаль программаның максатлары, бурычлары һәм максатчан индикаторлары һәм күрсәткечләре

Муниципаль программаның максатлары булып тора:

Мэдэният өлкәсендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатын һәм төрлелеген арттыру, һәр шәхеснең мэдэни һәм рухи потенциалын үстерү һәм тормышка ашыру, ТР Чүпрәле муниципаль районының мэдэни потенциалын үстерү өчен шартлар тудыру.

Әлеге максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

- халыкка мэдэният учреждениеләре тарафыннан күрсәтелә торган мэдэни байлыklarның гомуми файдалана алуын тәэмин итү һәм хезмәт күрсәтүләрнең сыйфатын яхшырту;

- Чүпрәле районы территориясендә тарихи һәм мэдэни мирасны саклау;

- Чүпрәле муниципаль районы территориясендә яшәүче халыкларның традицион мэдэниятен, телләрен, матди булмаган мэдэни мирасын саклау һәм үстерү өчен шартлар тудыру;

-мэдэният өлкәсендә халыкның, ижат берлекләренең һәм оешмаларның ижади башлангычларына ярдәм итү өчен шартлар тудыру.;

- Россия мэдэниятенең мөһим вакыйгаларына һәм мэдэният өлкәсендә хезмәттәшлекне үстерүгә багышланган чараларны оештыру һәм уздыру өчен шартлар тудыру; - матбугат һәм аудиовизуаль чаралар ярдәмендә мэдэни кыйммәтләрне булдыру, тарату һәм үзләштерү буенча мэдэни эшчәнлекне тормышка ашыру өчен шартлар тудыру;

-заманча мэгълүмати технологияләр кертү нигезендә матди-техник базаны ныгыту һәм мэдэният учреждениеләрен модернизацияләү;

- Үзешчән халык ижаты өлкәсендә ижади проектларга конкурс нигезендә бирелә торган ярдәм механизмнарын үстерү;

- мэдэният учреждениеләре хезмәткәрләренең квалификациясен күтәрү, яшь квалификацияле белгечләрне жәлеп итү.

Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген чагылдыру өчен ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның иң мөһим нәтижәләрен бәяләү өчен билгеләнгән максатчан индикаторлар һәм күрсәткечләр файдаланылган. Максатчан индикаторлар, күрсәткечләр һәм аларның күрсәткечләре турында белешмәләр 1 нче таблицада китерелгән.

Муниципаль программаны гамәлгә ашыру индикаторлары һәм нәтижәлелеге күрсәткечләре

1 нче таблица

№ т/б	Муниципаль программаның максатчан индикаторы һәм күрсәткече исеме	Үлчәү берәмлеге	Еллар буенча күрсәткечләрнең әһәмияте			Мэгълүмат чыганагы исәпләү методикасы
			2021	2022	2023	
1	2	3	5	6	7	8

1.	Клуб формированиеләре саны	бер.	269	270	271	«мәдәни-ял итү тибындагы оештыру турында мәгълүматлар» №7-нк федераль статистик күзәтү формасы (алга таба-№7-нк формасы
2.	Мәдәният учреждениеләрен белгечләр белән тәмин итү	%	50	70	90	№7-нк формасы
3.	Мәдәният учреждениеләренен үзешчән берләшмәләре клуб берләшмәләре эшендә катнашучы халыкның чагыштырма авырлыгын арттыру (узган ел белән чагыштырганда);	%	0,4	0,5	0,6	№7-нк формасы
4.	Мәдәният учреждениеләренен белгечләренен гомуми саныннан яңадан әзерләү һәм алдынгы әзерлек алган мәдәният учреждениеләре белгечләренен өлеше.	%	20	20	50	№7-нк формасы раслый торган документлар булу
5.	Мәдәни-ял чаралары белән колачланган халыкның өлеше, шул исәптән түләүле нигездә (узган ел белән чагыштырганда) артуы;	%	10/5	10/5	10/5	№7-нк формасы

2.2. Тормышка ашыруның көтелгән нәтижеләрен тасвирлау Муниципаль программа һәм аны гамәлгә ашыру сроклары

Муниципаль программаны тормышка ашыру түбәндәгеләргә ярдәм итәчәк:

- мәдәният учреждениеләренең матди-техник базасын ныгыту һәм модернизацияләү;

- район халкына мәдәният учреждениеләре күрсәтә торган мәдәният өлкәсендә сыйфатлы хезмәт күрсәтү өчен шартлар тудыру;

- мәдәният учреждениеләренә йөрүне арттыру;

- мәдәният учреждениеләре эшчәнлегенә инновацион формаларын үстерү.

Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижеләре түбәндәгеләрдән гыйбарәт: - район халкының мәдәни уңайлыklar һәм хезмәт күрсәтүләрдән тигез һәм ирекле файдалана алуын тәмин итә торган шартлар тудыру, аның ижади потенциалын ачу өчен максималь мөмкинлекләр бирү;

- район халкына мәдәният учреждениеләре тарафыннан мәдәният өлкәсендә күрсәтелә торган хезмәтләренә сыйфатын күтәрү;

- мәдәният учреждениеләре үткәрә торган түләүле мәдәни-ял чараларында катнашучы район халкының чагыштырма авырлыгын арттыру;

- мәдәният учреждениеләре тарафыннан гамәлгә ашырыла торган мәдәни чаралар саны арту;

- мәдәният учреждениеләре белгечләренә гомуми саныннан яңадан әзерләүне һәм квалификацияләрен күтәрүне узган Мәдәният учреждениеләре белгечләренә өлешен арттыру;

- Чүпрәле районының тарихи-мәдәни мирасын аның барлык юнәлешләрендә саклап калу;

- районның мәдәният өлкәсе инфраструктурасын модернизацияләү; - районның республика һәм гомумроссия мәдәни процессына интеграциясен активлаштыру;

- Чүпрәле районының уңай образын ныгыту;

Муниципаль программаны тормышка ашыру вакыты- 2021 -2023 еллар.

III КИСӘК. Муниципаль программаның характеристикасы

Муниципаль программа, аларны модернизацияләү нигезендә мәдәният учреждениеләренә алга таба үсешен тәмин итә торган максатларга ирешүгә һәм бурычларны хәл итүгә юнәлдерелгән үзара бәйләнешле чаралар комплексын үз эченә ала.

Мәдәни-ял итү эшчәнлегә өлкәсендәгә чаралар халыкка мәдәният учреждениеләре тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләренә сыйфатын һәм һәркем өчен мөмкин булуын арттыруга ярдәм итәчәк.

Муниципаль программаның төп чаралары исемлегә, аларны гамәлгә ашыру сроклары, күләме һәм финанслау чыганагы турында белешмәләренә дә кертеп, 2 нче таблицада китерелгән.

IV КИСӘК. Муниципаль программаны финанслау чыганаclarы Муниципаль программа түбәндәге акчалар хисабына финанслана:

- Татарстан Республикасы бюджеты;
- муниципаль район бюджеты;
- чараларны башкаручыларның төп эшчәнлеген финанслауга бүлөп бирелә торган акчалар;
- бюджеттан тыш акчалар;
- гамәлдәге законнар белән тыелмаган башка чыганаclar.

Муниципаль чараларны финанслау чыганаclarы Татарстан Республикасы һәм муниципаль район бюджетларында акчалар булудан чыгып билгеләнә.

V Кисәк Муниципаль программаны тормышка ашыру куркынычларын анализлау һәм ярдәмче программаны гамәлгә ашыру куркынычлары белән идарә итү чараларын тасвирлау

Муниципаль программаны уңышлы гамәлгә ашыру өчен ярдәмче программаның максатларына ирешү, бурычларын хәл итү, аларның масштабларын һәм нәтижеләрен бәяләү, шулай ук аларны булдырмау буенча чаралар системасын формалаштыру мөһим әһәмияткә ия.

Муниципаль программаны гамәлгә ашыру кысаларында аны гамәлгә ашыруның түбәндәге куркынычлары билгеләнергә мөмкин:

- икътисади үсеш темпларының кимүе, югары инфляция һәм төбәк халкының матди торышының начарлануы мөмкинлеге белән бәйлә макроэкономик куркынычлар;

- Мәдәният өлкәсендәге эшчәнлекне көйләү өчен хокук базасының камил булмавы, федераль һәм республика законнарының үзгәрүе, норматив базаны формалаштыру өчен кирәк булган вакыт озынлыгы белән бәйлә закон чыгару рисклары. Бу планлаштырылган вакыт эчендә сизелерлек артуга яки муниципаль программа чараларын тормышка ашыру шартларының үзгәрүенә китерергә мөмкин;

-мәдәният өлкәсе учреждениеләре белән идарә итүнең заманча таләпләре һәм факттагы торышы арасындагы аерманы көчәйтү куркынычлары мәдәният өлкәсендә муниципаль хезмәтләрнең сыйфатын һәм һәркем өчен мөмкин булуын сизелерлек киметү сәбәбе булырга мөмкин;

-административ куркынычлар ярдәмче программа белән нәтижелә идарә итү, кызыксынган якларның үзара хезмәттәшлегенә түбән нәтижеләлеге белән бәйлә, бу исә мәдәният өлкәсе учреждениеләре белән идарә итү дәрәжәсен киметүгә, подпрограмманы гамәлгә ашыруның планлаштырылган срокларын бозуга, аның максатларын һәм бурычларын үтәмәүгә, күрсәткечләрнең пландагы күрсәткечләренә ирешмәүгә, ресурслардан файдалануның нәтижеләлеген һәм чараларын үтәүнең сыйфатын киметүгә;

- мәдәният учреждениеләре эше административ чикләүләргә бәйле;
- кадрлар мәдәният өлкәсендә югары квалификацияле кадрлар әзерләү, бу мәдәният өлкәсе учреждениеләре эшенең нәтижәлелеген һәм алар тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатын киметә;

- райондагы демографик вәзгыятьнең начараюы.;
- районда санитария-эпидемиология вәзгыяте һ. б.

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру рисклары белән идарә итү түбәндәге юллар белән гамәлгә ашырылачак:

- Россия Федерациясе законнарына һәм Татарстан Республикасы законнарына планлаштырылган үзгәрешләр мониторингы, ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыруга бәйле районның муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү;

- муниципаль - шәхси партнерлык механизмнары кысаларында бюджеттан тыш акчалар жәлеп итү (иганәчеләр), мәдәният өлкәсендә грантлар;

- мәдәният өлкәсен мәгълүматлаштыру, ярдәмче программаның өстенлекле инновацион һәм инвестицион проектларына ярдәм итү;

- хезмәт күрсәтүнең мобиль рәвешләрен үстерү;

- документлар проектларын, эшләү этабында, алга таба аларны килештерүдә катнашырга тиешле төп кызыксынучы якларны жәлеп итү;

- ярдәмче программаны гамәлгә ашыру белән идарә итүнең нәтижәле системасын формалаштыру;

- ярдәмче программаны гамәлгә ашыруда катнашучыларның үзара хезмәттәшлек нәтижәлелеген арттыру;

- муниципаль программаны гамәлгә ашыруның барышы турында хисапларны даими бастырып чыгару;

- ярдәмче программа чараларын беренчел финанслау өчен өстенлекләрен билгеләү;;

- ярдәмче программа чараларына төзәтмәләр кертү һәм үз вакытында төзәтмәләр кертү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

- ярдәмче программа чараларын финанслау күләмнәрен, ярдәмче программа бурычларын хәл итүнең өстенлегенә бәйле рәвештә, яңадан бүлү;

Чираттагы финанс елында муниципаль программа чараларын финанслау хисап чорында муниципаль программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген мониторинглау һәм бәяләү нәтижәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырылачак.

Кадрлар рискларының йогынтысын киметү югары квалификацияле кадрлар килү һәм булган белгечләрен яңадан әзерләү (квалификацияләрен күтәрү) юлы белән күздә тотыла.

Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның мөһим элементы - муниципаль программаны планлаштыруның, тормышка ашыруның, мониторингның, төгәлләштерүнең һәм корректировкалауның үзара бәйләнеше, муниципаль программа чараларын үтәүчеләрнең персонал җаваплылыгын муниципаль программаның ахыргы нәтижәләренә аны гамәлгә ашыруны финанс бәяләве белән беркетү.

Программа методы түбэндәгеләргә мөмкинлек бирәчәк:

- мәдәният учреждениеләрен саклап калуга һәм аларның эшчәнлеген тәэмин итүгә юнәлдерелгән иң мөһим чараларны үткәргүгә финанс ресурсларын туплау;
- Мәдәният өлкәсендә Константиновский шәһәр торак бюджетыннан акча салуны максатчан, эзлекле, өзлексез һәм контрольдә тотуны тәэмин итү;
- мәдәният учреждениеләре эшенә инновацион технологияләр кертү;
- мәдәният учреждениеләре эшчәнлеге өчен шартлар тудыру, аларның алга таба үсеш алшартлары тудыру.

VI кискәк. Муниципаль программаны ресурслар белән тәэмин итү

Программаны финанслауның гомуми күләме **143 381,2** мең сум тәшкил итә, шул исәптән жирле бюджеттан – **141 701,2** мең сум, бюджеттан тыш **1 680,0** мең сум. (2 табл.).

Муниципаль программаны финанслау күләмнәре

Еллар	Финанслауның гомуми күләме, мең сум	шул исәптән акчалар хисабына		
		Республика бюджеты, мең сум	Жирле бюджет, мең сум	Бюджеттан тыш, мең сум
2021	47505,5	-	46 945,5	560,0
2022	47 811,6	-	47 251,6	560,0
2023	48 064,1	-	47 504,1	560,0
Барлығы	143 381,2	-	141 701,2	1 680,0

2021-2023 елларга Татарстан Республикасы

Чүпрәле муниципаль районында мәдәни-ял итү учреждениеләренә хезмәт сыйфатын күтәрү өчен ярдәмчә программаның төп чаралары

№ т/б	Чаралар	Чараны тормышка ашыру буенча эшләр исемлегенә	Үтәү вакытлары	Чараларны тормышка ашыруга чыгымнар (мең сумнарда)				Финанслау чыганагы (РФ, ТР, МБ, бюджеттан тыш, спонсорлар һ. б.), якинча суммасы-мең сум.)
				барлыгы	Шул исәптән еллар буенча			
					2021 ел	2022 ел	2023 ел	
1. Мәдәни-ял итү чаралары								
1.1	Район чаралары	Тантаналы очрашулар, тематик һәм бөйрәм концертлары, театрallәштерелгән чаралар, спектакльләр, объектларны ачу, семинар-кичәшмәләр, котлаулар, күнел ачу тамашалары, дискотекалар, митинглар, хәтер кичәләре һ. б.	2021 - 2023	600,0 450,0	200,0 150,0	200,0 150,0	200,0 150,0	МБ ВБ
1.2	Район, төбәкара, Бөтенроссия һәм Халыкара фестиваль-конкурслар	Ижат коллективлары һәм аерым башкаручылар катнашуы	2021 - 2023	1 950,0	650,0	650,0	650,0	МБ
1.3	Күчмә чаралар	Ульяновск өлкәсендә һәм Чуваш Республикасында татар мәдәнияте көннәре, Муниципаль берәмлекләр көннәре, якташлар ярминкәләре һ. б.	2021 - 2023	225,0	75,0	75,0	75,0	МБ

БАРЛЫҒЫ			3 225, 0	1075,0	1075,0	1075,0	1075,0	МБ
			3 675,0	1 225,0	1 225,0	1 225,0	1 225,0	
2. Кадрлар эзерләү								
2.1	Кадрлар эзерләү	Квалификацияне арттыру	2021 - 2023	300,0	100,0	100,0	100,0	МБ
БАРЛЫҒЫ				300,0	100,0	100,0	100,0	
3. Хезмәтне саклау								
3.1	Хезмәт шартларын махсус бәяләү		2021 - 2023	100,0	-	-	100,0	МБ
3.2	Хезмәтне саклау һәм янгын куркынычсызлыгы буенча җаваплы затларны укыту	Укыту	2021 - 2023	70,0	35,0	-	35,0	МБ
БАРЛЫҒЫ				170,0	135,0	0,0	35,0	
4. орг.техника, техника һәм музыка аппаратурасы сатып алу								
4.1	орг.техника (компьютерлар, ноутбуклар, МФУ һ. б.) сатып алу	Физик һәм юридик затлардан сатып алу	2021 - 2023	300,0	100,0	100,0	100,0	МБ
4.2	Музыка аппаратурасы сатып алу	Физик һәм юридик затлардан сатып алу	2021 - 2023	450,0	150,0	150,0	150,0	МБ

4.3	Яктырту жиһазлары сатып алу	Физик һәм юридик затлардан сатып алу	2021 - 2023	600,0	200,0	200,0	200,0	200,0	МБ
4.4	Автотранспорт сатып алу	Мәдәнияг буенча күчмә хезмәтләр өчен автотранспорт сатып алу	2021 - 2023	1 000,0	1 000,0	-	-	-	МБ
		БАРЛЫГЫ		2350,0	1450,0	450,0	450,0	450,0	

5. Сәхнә костюмнары

5.1	Һәр сезонга сәхнә киёмнәре, иҗат коллективлары, алып баручылар, солистлар өчен сәхнә костюмнары, сәхнә киёмнәре сатып һәм тегү	Физик һәм юридик затлардан сатып алу	2021 - 2023	1 050,0 390,0	350,0 130,0	350,0 130,0	350,0 130,0	350,0 130,0	МБ ВБ
		БАРЛЫГЫ		1 440,0	480,0	480,0	480,0	480,0	

6. Капиталь ремонт, төзелеш

6.1	"Авыл клублары" программасы буенча төзелеш	СДК, МФЦ төзелеше	2021 - 2023	-	-	-	-	-	ТР
6.2	СК, СДК, РДК биналарына һәм корьлмаларына капитал һәм ағымдагы ремонт	Ремонт-төзелеш эшләре	2021 - 2023	- 3 500, 0	- 1 600,0	- 900,0	- 1 000,0	- 1 000,0	ТР МБ
6.3	Мәдәнияг учреждениеләрен ең янгыгын һәм	- беренчел янгыгын сүндерү системалары белән комплекглау;	2021 - 2023	3 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0	МБ

